

Levél a Magyar Könyvtárosok Egyesületének konferenciájához

(„Versenyképes ország – versenyképes könyvtárossal”,
2008. május 28.)

Tisztelt Elnök Asszony, kedves Vendégeink, tisztelt Konferencia!

Bizonyára a véletlen műve, hogy a Magyar Könyvtárosok Egyesületének mai konferenciájára május 28-án kerül sor. Ez a nap ugyanis „A Kihívás Napja”. Ennek a Kanadából 1982-ben elindult mozgalomnak a keretében minden év májusának utolsó szerdáján rendezik a legnagyobb nemzetközi szabadidősport rendezvényt, amelynek célja, hogy minél többen rászokjanak a napi rendszeres mozgásra. Nyugodtan mondhatjuk azonban, hogy a konferencia témája, a versenyképesség, napjaink egyik legnagyobb kihívása. Itthon és Európában egyaránt és szinte a világon mindenhol. Ez a probléma bizony „rendszeres napi mozgásra” kell készítsen minden érintettet.

Előljáróban gyorsan meg kell fogalmaznunk egy fontos elhatárolást. A „versenyképesség” alapvetően közgazdasági kategória, amellyel a vállalkozásoknak és a nemzetgazdaságnak azt a képességét jelölik, hogy egyre jövedelmezőbb kínálatot szolgáltasson ki a fizetőképes keresletet.

A svájci Világgazdasági Fórum rendszeresen közzéteszi éves Globális versenyképességi jelentését, amelyekben 103 nemzetgazdaság adatait alapul véve Magyarország a középmezőnyben helyezkedik el. Tudnunk kell azonban, hogy „helyezésünk” a korábbi évekhez képest, ha csak szerény mértékben is, de romlik.

A versenyképesség, a „jövedelmezőbb kínálat” és „a fizetőképes kereslet” azonban természetesen nem a kulturális szféra saját fogalma. Éppen ezért a kultúra és a kultúra intézményeinek szakterületén a versenyképességről más jelentéssel kell beszélnünk. Mindezeket figyelembe véve azonban a versenyképesség kifejezésének természetesen van létjogosultsága a kulturális területen is.

Az egyik legnagyobb kihívás talán éppen a „kereslet”, a felhasználók oldaláról érte az Önök szakmáját is. A piacgazdaság megjelenésével és intézményeinek kiépülésével alapvetően megváltozott a használók információhoz való viszonya. Szinte egyik napról a másikra óriási információéhség lépett fel, amely mind a mai napig tart. A közgyűjtemények (és bennük a könyvtárak) versenyképességének egyik kulcskérdése, hogy ebben az információszükségletek tekintetében megváltozott és átalakuló világban megtalálják a saját megújuló szerepüket.

Ezen új szerep felfejtése során megkülönböztetett figyelmet kell fordítani arra is, hogy az információ, az ismeret és a tudás, az oktatás és a művelődés össze-

függő, de nem azonos fogalmak. Nincs korszerű kultúra és modern könyvtár, ha nem tisztázzuk ezeknek az összefüggéseknek a pontos viszonyát és szerepüket átalakuló társadalmunkban és intézményeinkben.

Hasonló a helyzet a „kínálat”, a közgyűjtemények világában a szolgáltatások oldalán is. A szakembereknek és az államnak is megkülönböztetett figyelmet kell fordítaniuk arra, hogy mit tekintenek az állampolgárnak „alanyi jogon” járó szolgáltatásnak és melyek azok a szolgáltatások, amelyek – hozzáadott értéküknél fogva – ellenszolgáltatás (térítés) fejében kell hogy működjenek.

Mind a felhasználói, mind a szolgáltatói oldalon óriási jelentőségük van a modern technológiáknak. Ez pedig elvezet bennünket a képzés és a finanszírozás kérdéseire. A XXI. század könyvtárában a kultúra klasszikus korszakainak szabályai mértékadóak: csak magas színvonalú szakmai ismeretekkel és kivételes szaktudással lehet válaszokat adni a kor kihívásaira. Ma már a könyvtárak jelentős részében nem az a kérdés, hogy az ott dolgozók a könyvtárhoz és/vagy a könyvtárosághoz értenek-e, hanem az, hogy az intézményük szempontjából meghatározó szakmának, szakterületnek mennyire avatott képviselői. A folyamatos, egész életen át tartó tanulás ezért elsőként éppen e szakma képviselőit érinti.

És miképpen enélkül, úgy a kor színvonalán működő technológiai ismeretek és felszereltség nélkül sem lehet résztvenni ebben a nemzetközi versenyben. Ez pedig mindenekelőtt azt kívánja meg, hogy az állam intézményei, a fenntartók és maga a szakma a jelenleginél jobban, azaz **minőségileg más** együttműködéssel és koordinációval legyenek képesek az igényeket szolgálni.

Ennek kialakításában komoly szerep jut Önöknek is. A fenntartók, a közigazgatás és a politika világának hatékonyabb, érthetőbb és tagoltabb megszólításával Önök is jelentősen hozzájárulhatnak saját szerepük újraértékeléséhez.

Tisztelt Elnök Asszony, kedves Vendégeink, tisztelt Konferencia!

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete nem első alkalommal rendez konferenciát itt, a Felsőházi teremben. Politikusként, az Országgyűlés elnökeként mindig fontos szerepet és kiemelt jelentőséget tulajdonítottam a civil szervezetekkel, a civil világgal való kapcsolatoknak. A párbeszédnek ma a társadalom minden szintjén és fórumán meghatározó jelentősége van. Általa értjük meg jobban egymást, ezáltal leszünk képesek cselekvéseinket és tetteinket érthető módon közvetíteni egymáshoz. Lehetnek viták, de azok új gondolatokat érlelhetnek. Az új gondolatok pedig átgondoltabb cselekvést. Ezért különösen örülök, hogy ismét itt köszönhetem Önöket, és mai konferenciájukhoz a hely szelleméhez illő, eredményes munkát kívánok.

Dr. Szili Katalin